

A magyar–francia csúcstalálkozó jelentősége

Bevezetés

A március 13-ai Orbán–Macron-csúcstalálkozó egyszerre nyújtott jó lehetőséget a jövő heti uniós csúcsra, illetve a 2024-es magyar elnökségre való felkészülésre, és bírt szimbolikus jelentőséggel hazánk számára.

Az európai integráció motorjának hagyományosan a német–francia együttműködést tekintik, éppen ezért mindig kiemelt fontosságú, ha Magyarország miniszterelnöke hivatalos látogatás keretében találkozik az Európai Unió legbefolyásosabb államai vezetőinek egyikével. A legutóbbi ilyen alkalomra március 13-án, hétfőn került sor, amikor is a francia köztársasági elnök, Emmanuel Macron Párizsban fogadta Orbán Viktor magyar kormányfőt. A két politikus nem első ízben találkozik egymással az uniós intézményrendszeren kívül is, 2019 októberében ugyancsak a magyar miniszterelnök utazott a francia fővárosba,¹ 2021 decemberében pedig Emmanuel Macron látogatott Budapestre és folytatott megbeszéléseket a visegrádi országok vezetőivel.² Ez a mintegy másfél évvel ezelőtti találkozó nemcsak a látogatás ténye miatt, de abból a szempontból is jelentékeny esemény volt, hogy azt megelőzően utoljára mintegy másfél évtizeddel korábban, 2007-ben járt francia köztársasági elnök – Nicolas Sarkozy – Magyarországon.

Március 13-án Orbán és Macron egy munkavacsora keretében folytattak kétoldalú megbeszéléseket az Európai Uniót érintő legfontosabb témákról. A találkozón elhangzottakról mindkét fél csak szűkszavú tájékoztatást adott: szót ejtettek Svédország és Finnország NATO-csatlakozásáról, illetve annak ratifikálásáról,³ valamint egyeztettek az orosz–ukrán háborúról, Európa versenyképességéről, energiabiztonságról és védelempolitikáról is.⁴

¹ PÁLFI 2019.

² GÁT 2021.

³ NÉMETH 2023.

⁴ BOURGERY-GONSE 2023.

Az Ukrajnában zajló háború kitörése óta az Európai Unió az egységes fellépésre törekszik, és mind ez idáig tíz szankciós csomagot fogadtak el a tagállamok Oroszországgal szemben.⁵ A további intézkedésekkel kapcsolatban Emmanuel Macron a szankciós nyomás fokozását tartja kívánatosnak,⁶ és Ukrajna irányába is növelné a katonai segítségnyújtás mértékét. Franciaország jelenleg is azon államok egyike, amelyek fegyverszállítással támogatják az ukránokat. Magyarország ezzel szemben megfontoltabb lépéseket szorgalmaz mind a szankciók, mind pedig az Ukrajnával kapcsolatos magatartás terén. Orbán Viktor a fegyverszállítások helyett a béketárgyalások ösztönzését látja szükségesnek.⁷ A szankciókkal szembeni magyar óvatosság pedig jelentős részben abból a helyzetből fakad, hogy hazánk sokkal nagyobb mértékben függ az orosz energiahordozóktól, mint Franciaország.

Ugyan az orosz energiahordozókat érintő szankciók tekintetében nézetkülönbségek vannak Magyarország és Franciaország között, mindkét kormány elkötelezett az energiatfüggetlenség és az energiabiztonság elérése mellett, amelyhez megkerülhetetlennek tartják az atomenergia szerepének növelését. Magyarországon már épül Paks II, és Franciaország is hat új atomreaktor építését tervezi 2035-ig az energiatfüggetlenség biztosítása érdekében.⁸ A két politikai vezető a nukleáris energiára a klímasemlegesség elérését szintén szolgáló egyik eszközként is tekint, közös sikerük, hogy komoly politikai viták után az Európai Unió végül fenntarthatónak és így támogathatónak minősítette az atomenergiát.⁹

Az európai védelmi ipar fejlesztését Ursula von der Leyen a tavaly szeptemberi, az Európai Unió állapotáról szóló beszédében prioritásként nevezte meg, amely törekvéssel mind a magyar kormányfő,¹⁰ mind a francia köztársasági elnök egyetért.¹¹ Mindkét fél szorosabbra fűzné a biztonság- és védelempolitika területén az együttműködést, növelnék Európa szuverenitását, önálló védelmi

⁵ Európai Tanács 2023.

⁶ CHATTERJEE–MURPHY 2023.

⁷ BEREZNAY 2023.

⁸ DODMAN 2023.

⁹ KALAS 2021; A Bizottság (EU) 2022/1214 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. március 9.) az (EU) 2021/2139 felhatalmazáson alapuló rendeletnek egyes energiaágazatbeli gazdasági tevékenységek tekintetében, valamint az (EU) 2021/2178 felhatalmazáson alapuló rendeletnek az ezekre a gazdasági tevékenységekre vonatkozó különös közzétételek tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg).

¹⁰ Miniszterelnöki Kabinetiroda 2022.

¹¹ BRZOWSKI 2023b.

képességeit, aminek egyik eredményeként egy közös európai hadsereg létrejöttét látnák szívesen.

Cél az együttműködés megalapozása?

A hétfői találkozó egymás álláspontjainak jobb megértésén túl kettős célt szolgálhatott.

Március 23-án és 24-én rendezik meg a soron következő Európai Tanács (EiT-) ülést, amelyek előtt megszokott, hogy az állam- és kormányfők kétoldalú találkozók útján igyekeznek feltérképezni a másik fél nézeteit egy-egy vitás kérdésben, és törekszenek arra, hogy a fennálló ellentéteket már a tárgyalások kezdete előtt elsimítsák, valamilyen kompromisszumos megoldásra jutva. A jövő heti EiT-ülés előzetes napirendje pedig nagyban lefedi azokat a témaköröket – háború, Európa versenyképessége, energiaválság –, amelyekről hétfőn Orbán és Macron egyeztetett.¹² Az ülésen különös jelentősége lehet az Ukrajna melletti kiállítás további megnyilvánulási formáiról folytatott vitának, hiszen az Európai Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselője, Josep Borrell korábban a szankciós lehetőségek kimerüléséről és a fegyverszállítások támogatásáról beszélt.¹³ Ennek kérdésében pedig, ahogyan fentebb is utaltam rá, Magyarország és Franciaország eltérő álláspontot képvisel, amelyeket valahogyan közelíteniük kell, ha megállapodást szeretnének elérni a március végi csúcstalálkozón. Hasonlóképpen fontos döntések születhetnek az Európai Unió versenyképességének megőrzéséről és megerősítéséről, hiszen az Amerikai Egyesült Államok által hozott, idén januárban hatályba lépő inflációcsökkentési törvény komoly gazdasági kihívást jelent az EU számára.

Az Európai Tanács ülései előtti egyeztetések nem csupán az álláspontok közelítését, de a közös prioritások megfogalmazását, szövetségkötést is szolgálják. A hét eleji találkozón több olyan ügy is napirendre került, amelyekben, ahogyan bemutattam, azonos véleményen van Franciaország és Magyarország, és amelyek elérése érdekében együtt érvelhetnek majd a jövő heti uniós csúcson.

A hétfői tárgyalás jó alkalom lehetett arra is, hogy a felek a hamarosan kezdődő magyar uniós elnökségi ciklus tudatában folytassanak párbeszédet. 2023 júliusában ugyanis a spanyol–belga–magyar trió veszi át a soros

¹² European Council 2023.

¹³ BRZOWSKI 2023a.

elnökséggel járó feladatokat a francia–cseh–svéd triótól. Magyarország Belgiumot követően, 2024 második felében tölti majd be az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztségét.

A mindenkori soros elnökséget ellátó tagállam feladatai közé tartozik a tanácsi ülések megszervezése, előkészítése. Az elnökségi időszak hat hónapja során a tárgyalt napirendi pontoknak az a program ad keretet, amelyet az adott tagország az elnökségének kezdetén mutat be, és amelyben kifejti, mely területeken kíván előrehaladást elérni. Ezen prioritások összhangban állnak az elnökségi trió közös programjában megfogalmazottakkal. Noha még több hónap van hátra a svéd elnökségi időszakból, a következő trió közös programjának, valamint a magyar elnökségi programnak a kidolgozása már javában zajlik.

A hétfői magyar–francia csúcstalálkozón tárgyalta témák többsége, így az energiabiztonság, az európai versenyképesség megőrzése és növelése, valamint a védelmi ipar fejlesztése, várhatóan Magyarország számára is prioritás lesz 2024 második felében. Az elnökségi ciklus alatt valamennyi nemzet arra törekszik, hogy megvalósítsa a legfontosabb célkitűzéseit, amihez viszont elengedhetetlen a többi partner támogatása, különösképpen a két nagy tagállamé, Németországé és Franciaországé. Orbán Viktor párizsi látogatása fontos lépés lehetett afelé, hogy a formálódó elnökségi program élvezze majd a franciák támogatását, hiszen ahogyan látható, vannak közös kapcsolódási pontok a két állam között, akár az atomenergia megítélésének kérdésében, akár az európai védelempolitika ügyében, és ezek most megbeszélésre kerülhettek. Hasonlóképpen tett Emmanuel Macron is, amikor 2021-ben Budapestre érkezett, hogy a visegrádi országokkal tárgyaljon, és egyúttal szövetségeseiket szerezzen magának a 2022 januárjában kezdődő elnöksége időszakára.

Magyarország és Franciaország együttműködése nem csupán nekünk, magyaroknak jelenthet pozitív hozadékot 2024-ben, de a franciáknak is érdeke a jó munkakapcsolat. Saját elnökségi programjuk egyik pontja az európai szuverenitás megerősítése volt, amelynek szerves részét képezte a védelmi képességek fokozása, a közös európai hadsereg ügye.¹⁴ Az orosz–ukrán háború kitörése azonban közbeszólt, a hangsúlyok áthelyeződtek, ám a magyar programpontok támogatásával Franciaországnak újabb lehetősége adódik, hogy lépéseket tegyen saját céljai megvalósítása felé.

¹⁴ TÁRNOK 2022.

Szimbolikus jelentőségű csúcstalálkozó

A Macron–Orbán-találkozó a fentiekén túlmenően hazánk számára szimbolikus jelentőséggel is bír. A francia köztársasági elnök meghívása ugyanis azt mutatja, hogy hiába van vitája Magyarországnak az Európai Unióval, vagy tartják vissza az országnak járó uniós forrásokat, a magyar miniszterelnök mégsem elszigetelt szereplője az európai politikai életnek.

2023. március 16.

Felhasznált irodalom

- A Bizottság (EU) 2022/1214 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. március 9.) az (EU) 2021/2139 felhatalmazáson alapuló rendeletnek egyes energiaágazatbeli gazdasági tevékenységek tekintetében, valamint az (EU) 2021/2178 felhatalmazáson alapuló rendeletnek az ezekre a gazdasági tevékenységekre vonatkozó különös közzétételek tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32022R1214>
- BEREZNAV István (2023): Orbán Viktor megnevezte az ellenfeleit. *Index*, 2023. február 22. Online: <https://index.hu/belfold/2023/02/22/orban-viktor-beszed-balatonfured-fidesz-kihelyezett-frakcioules/>
- BOURGERY-GONSE, Théo (2023): Orbán-Macron Dinner in Paris on Russia, Rule of Law. *Euractiv*, 2023. március 13. Online: www.euractiv.com/section/politics/news/orban-macron-dinner-in-paris-on-russia-rule-of-law/?fbclid=IwAR2PkD5JbASPYAQyNgtCPoxAqpTUSaJVK-CPwuZ5_nflLo0jqR-D229hFWHg
- BRZOWSKI, Alexandra (2023a): ‘Not Much Left’ on Russia Sanctions, other Support Needed Now, Says EU’s Borrell. *Euractiv*, 2023. március 10. Online: www.euractiv.com/section/defence-and-security/interview/not-much-left-on-russia-sanctions-other-support-needed-now-says-eus-borrell/
- BRZOWSKI, Alexandra (2023b): France Proposes Conference on ‘Europe’s Air Defence’. *Euractiv*, 2023. február 17. Online: www.euractiv.com/section/europe-s-east/news/france-proposes-conference-on-europes-air-defence/
- CHATTERJEE, Phelan – MURPHY, Matt (2023): Ukraine War: Russia Must Be Defeated but Not Crushed, Macron Says. *BBC*, 2023. február 19. Online: www.bbc.com/news/uk-64693691
- DODMAN, Benjamin (2023): France Mulls Nuclear Revamp as Ukraine War Prompts an Energy Mix Rethink. *France24*, 2023. március 13. Online: www.france24.com/en/europe/20230313-france-mulls-nuclear-revamp-as-ukraine-war-prompts-an-energy-mix-rethink
- Európai Tanács (2023): Az EU válasza Oroszország Ukrajna elleni inváziójára. Online: www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-response-ukraine-invasion/
- European Council (2023): *Communication*. 2023. február 13. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/CM-2-2023-INIT/en/pdf>
- GÁT Ákos Bence (2021): Emmanuel Macron budapesti látogatásának margójára. *Ludovika.hu*, 2021. december 14. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2021/12/14/emmanuel-macron-budapesti-latogatasanak-margojara/

- KALAS Vivien (2021): Elég zöld-e az atomenergia? *Ludovika.hu*, 2021. október 20. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2021/10/20/eleg-zold-e-az-atomenergia/
- NÉMETH Márton Sándor (2023): Erről tárgyalhatott Orbán Viktor Emmanuel Macronnal, és ezért nem tudhatunk több részletet. *Index*, 2023. március 15. Online: <https://index.hu/kulfold/2023/03/15/orban-viktor-emmanuel-macron-europai-unio-franciaorszag-haboru-atomenergia-parizs/>
- Miniszterelnöki Kabinetiroda (2022): *Orbán Viktor interjúja a Budapester Zeitung kétheti lapnak*. 2022. október 24. Online: <https://2015-2022.miniszterelnok.hu/orban-viktor-interjuja-a-budapester-zeitung-ketheti-lapnak/>
- PÁLFI Rita (2019): Orbán Párizsban: klímabajnokok vagyunk! *Euronews*, 2019. október 11. Online: <https://hu.euronews.com/2019/10/11/elo-orban-viktorral-talalkozik-emmanuel-macron>
- TÁRNOK Balázs (2022): Mit várhatunk a francia uniós elnökségtől? *Ludovika.hu*, 2022. január 10. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2022/01/10/mit-varhatunk-a-francia-unios-elnoksegtol/